ଗୁମାନ ସିଂ

ବନାମ

ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 6,1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି.ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ରାଜସ୍ଥାନ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1986 :

ନିୟମାବଳୀ 38,18 (1) (b) ଏବଂ ଅନୁସୂଚୀ-I – ଜଣେ କରଦାତାଙ୍କଠାରୁ ବକେୟା ଲାଭାଂଶର ଆକଳନ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ – ଏହାର ଆକଳନ – କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲାଭକ୍ଷତିର ବିବରଣୀର ଅଣ-ଉପସ୍ଥାପନ – ସର୍ବୋତ୍ତମ ରାୟ ଆକଳନରେ ସମାନ ନୀତି ସୂଚିତ କରୁଥିବା ପରିପତ୍ର – ସର୍ବାଧିକ ସୁରକ୍ଷିତ ଓଜନ ବହନ କରୁଥିବା ସମାନ ଯାନର ସର୍ବନିମ୍ନ ଓଜନ 150% ରେ ଆକଳନ – ଓଜନର ଅନିୟମିତ ଯାଞ୍ଚ – ସେହି ଆଧାରରେ କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି : ଏହି ପରିପତ୍ର ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀର ବିପରୀତ ନୁହେଁ – ଆକଳନ, ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଅଭିଯୋଜନଠାରୁ ଭିନ୍ନ – ପରିପତ୍ରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁରୂପ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯଥାର୍ଥ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଏ – କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ (ସି) ସଂଖ୍ୟା 16869/1996 ।

ଡି.ବି.ସି.ଏସ୍.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 864/1994 ରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 29.1.96 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମହାବୀର ସିଂ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଏହି ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 864/94 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଫେବୃଆରୀ 29, 1996 ରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଜୟପୁର ବିଚାରପୀଠଙ୍କ ରାୟ ଏବଂ

ଆଦେଶରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ, ଆବେଦନକାରୀ ଟୋଙ୍କ ଜିଲ୍ଲା, ବେଣ୍ଠାଲିରେ ଥିବା ଖଣି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଯଥା ବାଲି ପଥର ସମ୍ପର୍କରେ ଜଣେ ପଟ୍ଟା ଧାରୀ ଉତ୍ତୋଳନକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ଯେହେତୁ ସେ ରାଜସ୍ଥାନ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1986 (ସଂକ୍ଷେପରେ, 'ନିୟମାବଳୀ') ଅନୁଯାୟୀ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବରଣୀ ଉପସ୍ଥାପନା କରିନଥିଲେ, ଆକଳନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 38 (3) ଅଧୀନରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ବିଚାରରେ ଆକଳନ କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ଏହା ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ସେହି ବର୍ଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲାଭକ୍ଷତିର ପରିମାଣ ପରେ ଆକଳନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ ସମୟରେ ଜଣେ କରଦାତାଙ୍କଠାରୁ ବକେୟା ଲାଭାଂଶର ଆକଳନ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଭାବରେ ପଟ୍ଟାର ନିୟମ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା; ସେ ଏପରି କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବା ପରେ, ଡିସେମ୍ବର 24,1985 ରେ ଆକଳନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅନିୟମିତ ଯାଞ୍ଚ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ଯେ, କୋଟା ଯାଉଥିବା ଟ୍ରକ୍ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏରେ ପ୍ରାୟ 12 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ଓଜନ ଆଧାରରେ ଏବଂ ଯାନରେ ବହନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ଓଜନର କୌଣସି ଚିରକୁଟ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଆକଳନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର 17, 1987 ରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ପରିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ କରିଥିଲେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା, ଶ୍ରୀ ମହାବୀର ସିଂ, ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ, ଏହି ପରିପତ୍ର ନିୟମାବଳୀର ବିପରୀତରେ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ନିୟମାବଳୀରେ, ଅନୁସୂଚୀ I ଏବଂ ନିୟମ 18 (1) (b) ସହିତ ନିୟମ 38 ର ପଠନ ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । 100% ରୁ ଅଧିକ ଆକଳନ, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକଳନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମେ ଏହି ଯୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ଦୃଢତା ପାଇନାହୁଁ ।

ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଅନୁସୂଚୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଲାଭାଂଶ ହାରରେ ଦେୟକୁ ନିୟମିତ କରେ । ଏହି ପରିପତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମ ବିଚାର ଆକଳନରେ କେବଳ ସମାନ ନୀତିକୁ ସୂଚିତ କରେ । ଖଣ୍ଡ 2 (a) ରେ ଏହା ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହୋଇଛି ଯେ, ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ରାସ୍ତା କିମ୍ବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମାର୍ଗ ପାଇଁ ବହନ କରାଯାଉଥିବା ଖଣିରୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବିଟୁମେନ୍ ନୁହେଁ, ସର୍ବାଧିକ

ସୁରକ୍ଷିତ ଓଜନ ବହନ କରୁଥିବା ସମାନ ଯାନର ସର୍ବନିମ୍ନ ଓଜନ 150% ରେ ଆକଳନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ସାଧାରଣତଃ, ଆକଳନକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କ୍ଷମତା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଧିକ ଓଜନ ପାଇଁ ପରିପତ୍ର ଆଧାରରେ ଆକଳନ କରିପାରିବେ । ଯେପରି ଏହା ସୂଚିତ କରିବ, ଏହା ଲାଭାଂଶର ଦେୟ ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ନିୟମାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନୁଜ୍ଞା ପତ୍ରଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୋଟ ପରିମାଣର ଆକଳନ ପ୍ରଣାଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ; କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଖଣି ପାଖରୁ ପ୍ରକୃତ ଓଜନର ଚିରକୁଟଗୁଡ଼ିକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ଏପରି କରିବାରେ ତାଙ୍କର ବିଫଳତା ପରେ, ଏକ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି; ଓଜନ ଯାଞ୍ଚ ଅନିୟମିତ ଭାବରେ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ଆଧାରରେ, ସେ ପରିପତ୍ରରେ ସୂଚିତ ଅନୁଯାୟୀ 150% ଆକଳନ କରିଥିଲେ । ଏହି ପଦ୍ଧତି କେବଳ ସେତେବେଳେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ, ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତି ଲାଭାଂଶର ଦେୟକୁ ଏଡ଼ାଇଥିବେ ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନର ସଠିକ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଓଜନ ଏଡ଼ାଇଥିବେ ଏବଂ ଅନୁଜ୍ଞା ପତ୍ରଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ, ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ, ଏହି ପରିପତ୍ର ବୈଧାନିକ ନିୟମାବଳୀର ବିପରୀତ ଅଟେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀରେ ଦଣ୍ଡ ଆକାରରେ ଜୋରିମାନା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଆକଳନ, ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଅଭିଯୋଜନଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଆକଳନ କରିବା ସମୟରେ, ବିଶେଷ କରି ଯେତେବେଳେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ବିଚାର ଆକଳନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଏ, ସର୍ବୋତ୍ତମ ରାୟ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପରୋକ୍ତ ପରିପତ୍ରରେ ସମାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଦିଆଯାଇଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ଆକଳନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନଥାଏ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବା ସମାନ ଆଧାର ସର୍ବଦା ଯଥାର୍ଥ, ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଆକଳନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ସମାନ ଏବଂ ପରିତୃପ୍ତ ନୀତି କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ରହିବ ।

ତଦନୁସାରେ, ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବେଆଇନତା ପାଇନାହୁଁ ।

ତଦନୁସାରେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଜି.ଏନ୍. ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଓ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା :- ସୁଧା ସୁରମ୍ୟା ସାହୁ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ